

המשטרה שבורה, המצלמות יתחילו את התיקון

רומן ברונפמן 10.08.2021 15:50

השופט העליון יצחק עמית נפגש לפני כעשרה ימים עם קבוצה של קציני משטרה וכשאלה מתחו ביקורת על מה שהגדירו כענישה מקלה של בתי המשפט, הוא ענה כי בשל השימוש במצלמות גוף - "בתי המשפט היום כבר לא מאמינים לשוטרים כמו פעם" וכי עם כניסת המצלמות, השופטים מעדיפים ראייה אובייקטיבית.

בוקר טוב, השופט עמית. אזרחי ישראל לא מאמינים למשטרה כבר עשורים, ולא רק הם. ועדת אור קבעה כבר לפני 20 שנה שבמשטרה יש תרבות שקר. ראש מח"ש לשעבר, הרצל שבירו, הרחיק עוד יותר ובדיון שהתקיים בוועדת הפנים של הכנסת ב-2007 אמר כי "יש קשר של שתיקה בין שוטרים" וכי שוטרים "מחפים אחד על השני. השיבושים הם לאורך כל הדרך". משטרת ישראל היא כלי שבור ולפעמים אף מסוכנת לציבור. השופט עמית כנראה לא מכיר את המציאות שבה אזרח המתלונן על תקיפה מצד שוטר, נפתח נגדו כמעט אוטומטית תיק על תקיפת שוטר.

אני ער ללחצים ולעומסים בהם נתונים השוטרים. לפעמים אלו הם עומסי יתר. יחד עם זאת, מצלמות גוף על מדי השוטרים הן סוג של פתרון ביניים - טוב לאזרח וטוב למשטרה. הפתרון הגדול יותר הוא בנייה מחדש של המשטרה, הדחה של כל שוטר שיש נגדו יותר מתלונה אחת על אלימות, ולימוד השוטרים מחדש את מהות תפקידם: משרתי ציבור, לא הכנופיה החזקה ביותר באזור. זה ייקח שנים ויחייב הפניית הרבה מאוד תקציבים. ממשלת ישראל אינה ששה לכך. אחרי הכול, המשטרה היא זו שחוקרת שרים וראשי ממשלה. "בלי בכי ובלי נהי", הטיף בזמנו אריאל שרון כשקיצץ שוב את תקציב לובשי המדים.

תרבות השקר במשטרה עיכלה את הארגון עד שאי-אפשר לסמוך עוד על מילה של שוטר מול אזרח. ראינו איך התנהלו שוטרים במחאת בלפור - תיקי שווא נפתחו ומעצרים בוטלו בידי בית המשפט. בחודש שעבר נאלצה המדינה להחזיר למפגינים 11 מיליון שקל בגין כ-39 אלף קנסות קורונה לא חוקיים. הם חולקו על מנת לשבור את המחאה. על מה ששוטרים עושים במזרח ירושלים מיותר להכביר מילים.

מי שיכול להתחיל את תהליך התיקון הארוך הוא השר החדש לביטחון פנים, עמר בר-לב. מצלמות גוף אמורות לתעד כל פעולה של שוטר בכל רגע נתון. כיום, שוטרים יכולים לכבות אותן. מעבר לכך, בידי השוטרים נמצאת השליטה על המידע שהמצלמה מכילה. את זה השר בר-לב יכול להפוך בקלות. הצעת חוק שניסח מכון "זולת" לשוויון וזכויות אדם בעבור ח"כ אחמד טיבי (הרשימה המשותפת) עוסקת בדיוק בכך. למעשה, בר-לב אפילו לא צריך להמתין לחקיקה. בידי לתקן את פקודות

המשטרה. זה בסמכותו.

אני מציע לשר לביטחון פנים לקבוע מיד שהמצלמות יפעלו בכל עת, ושכל אזרח שהגיש תלונה נגד שוטר יוכל לקבל את התיעוד המלא של האירוע בו היה מעורב. בלי לפנות לבתי משפט. המידע שמצלמת הגוף הנישאת על מדי השוטר מתעדת הוא בהגדרה רכוש הציבור. הוא נוצר על-ידי עובד ציבור בעת מילוי תפקידו ולכן עליו גם להגיע לידי הציבור. השר בר-לב יכול בכמה תנועות עט פשוטות להוביל לשינוי מיידי במצב. מרגע שהמצלמות יעבדו והמידע יהיה זמין, כל שוטר יידע שהוא אינו יכול עוד להפר זכויות אדם מבלי לשלם על כך מחיר.

הכותב היה חבר כנסת בשנים 1996-2006 ומשמש כחבר בצוות ההיגוי של מכון "זולת"